

Sygn. akt III AUa 1492/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 stycznia 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Jerzy Andrzejewski
Sędziowie:	SA Maria Sałańska - Szumakowicz SA Iwona Krzeczowska - Lasoń (spr.)
Protokolant:	sekr. sądowy Anna Kowalewska

po rozpoznaniu w dniu 18 stycznia 2017 r. w Gdańsku

sprawy B. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do emerytury nauczycielskiej

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku VII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 6 lipca 2016 r., sygn. akt VII U 362/16

oddala apelację.

SSA Maria Sałańska – Szumakowicz SSA Jerzy Andrzejewski SSA Iwona Krzeczowska - Lasoń

Sygn. akt III AUa 1492/16

UZASADNIENIE

B. S. odwołała się od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. z dnia 4 stycznia 2016 r. odmawiającej jej prawa do emerytury na podstawie art. 88 Karty Nauczyciela. Ubezpieczona wniosła o zmianę decyzji i przyznanie jej prawa do emerytury.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

Sąd Okręgowy w Gdańsku VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 6 lipca 2016 r. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał wnioskodawczyni B. S. prawo do emerytury nauczycielskiej od dnia 1 grudnia 2015

r. (pkt 1) oraz stwierdził odpowiedzialność organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania zaskarżonej decyzji (pkt 2).

Sąd ustalił, że B. S. (ur. (...)) w dniu 15 grudnia 2015 r. złożyła wniosek o emeryturę. Wnioskodawczyni nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego. W okresie od dnia 1 września 1982 r. do dnia 30 listopada 2015 r. wnioskodawczyni zatrudniona była w Szkole Podstawowej nr (...) w G. na stanowisku nauczyciela. Umowa o pracę rozwiązała się na wniosek ubezpieczonej, w związku z przejściem na emeryturę. W dniu 2 grudnia 2015 r. ubezpieczona zawarła ze Szkołą Podstawową nr (...) w G. umowę o pracę na czas określony do dnia 30 czerwca 2016 r., na stanowisku nauczyciela historii. W toku postępowania przed organem rentowym ubezpieczona wykazała na dzień 31 grudnia 2008 r. staż sumaryczny 31 lat, 1 miesiąc i 3 dni, w tym 27 lat, 1 miesiąc i 10 dni okresów składkowych oraz 3 lata, 11 miesięcy i 23 dni okresów nieskładkowych, a także 26 lat i 4 miesiące stażu pracy nauczycielskiej.

W tym stanie faktycznym sprawy Sąd Okręgowy powołując się na treść art. 88 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r., Karta Nauczyciela (tj. Dz. U. z 2014 r. poz. 1919 ze zm.) dalej „K.N.” stanął na stanowisku, że wnioskodawczyni spełniła przesłanki wymagane do nabycia prawa do emerytury nauczycielskiej.

Niespornym było w sprawie, że skarżąca wystąpiła do organu rentowego z wnioskiem o przyznanie spornego świadczenia emerytalnego w dniu 15 grudnia 2015 r., równocześnie zawierając z dotychczasowym pracodawcą umowę o pracę na czas określony od dnia 2 grudnia 2015 r. do 30 czerwca 2016 r.

W ocenie Sądu, okoliczność, że po rozwiązaniu stosunku pracy, za to w dacie złożenia wniosku o emeryturę, wnioskodawca wykonuje pracę nauczycielską na podstawie kolejnego stosunku pracy, nie wpływa na możliwość nabycia przez niego uprawnień emerytalnych na podstawie art. 88 ust. 1 KN. Stanowisko to zbieżne jest z poglądem wyrażonym przez Sąd Najwyższym w wyroku z 25 czerwca 2009 r. (I UK 16/09). Podobne stanowisko zajął Sąd Apelacyjny w Rzeszowie w wyroku z dnia 24 kwietnia 2014 r. III AUa 1508/13 i Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyroku z dnia 24 września 2014 r. III AUa 594/14).

W konsekwencji Sąd uznając odwołanie za zasadne zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał ubezpieczonej prawo do emerytury nauczycielskiej od dnia 1 grudnia 2015 r. – tj. od pierwszego dnia miesiąca, w którym złożono wniosek. Nadto na podstawie art. 118 ust. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2015 r. poz. 748 ze zm.) Sąd stwierdził odpowiedzialność organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. W niniejszej sprawie ubezpieczona przedstawiała wraz z wnioskiem wszelkie niezbędne dokumenty pozwalające na przyznanie świadczenia. Odmowa uwzględnienia wniosku wynikała z interpretacji przepisów prawa materialnego – art. 88 KN. Zaskarżoną decyzję można zatem uznać za błąd organu rentowego i stwierdzić, że już w tej dacie organ rentowy na podstawie ujawnionych okoliczności mógł wydać decyzję zgodną z prawem.

Pozwany organ rentowy zaskarżył wyrok w całości, zarzucając naruszenie prawa materialnego - art. 88 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela w związku z art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i art. 118 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z art. 85 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych z dnia 13 października 1998 r. Pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i oddalenie odwołania, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji i zasądzenie na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego okazała się bezzasadna.

Na wstępie wskazać należy, że ustalenia Sądu Okręgowego dokonane w sprawie, jako pełne i prawidłowe, Sąd Apelacyjny przyjął jako własne, bez konieczności ich powtarzania. Ponieważ Sąd Apelacyjny instancji nie przeprowadził postępowania dowodowego ani nie zmienił ustaleń faktycznych sądu pierwszej instancji, a w apelacji

nie zgłoszono zarzutów dotyczących tych ustaleń, uzasadnienie wyroku będzie zawierać jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa (art. 387 § 2¹ k.p.c.).

Zgodnie z art. 88 ust. 1 Karty Nauczyciela nauczyciele mający trzydziestoletni okres zatrudnienia, w tym 20 lat wykonywania pracy w szczególnym charakterze, zaś nauczyciele szkół, placówek, zakładów specjalnych oraz zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich - dwudziestopięcioletni okres zatrudnienia, w tym 20 lat wykonywania pracy w szczególnym charakterze w szkolnictwie specjalnym, mogą - po rozwiązaniu na swój wniosek stosunku pracy - przejść na emeryturę. Dodatkowo stosownie do ust. 2a tegoż artykułu nauczyciele urodzeni po dniu 31 grudnia 1948 r., a przed dniem 1 stycznia 1969 r. zachowują prawo do przejścia na emeryturę bez względu na wiek, jeżeli: 1) spełnili warunki do uzyskania emerytury, określone w ust. 1, w ciągu dziesięciu lat od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1440,1717 i 1734), z wyjątkiem warunku rozwiązania stosunku pracy, oraz 2) nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, na dochody budżetu państwa.

Sąd Apelacyjny w pełni podzielił ocenę prawną bezspornych w sprawie okoliczności faktycznych z których wynikało, że ubezpieczona w dniu rozwiązania stosunku pracy na swój wniosek z powodu przejść na emeryturę (30 listopada 2015 r.), legitymując się stażem nauczycielskim i dalszym ogólnym, nie będąc w OFE, nabyła prawa do spornego świadczenia w myśl art.88 ust 1 i 2 KN, a warunków tych nie niweczyła okoliczność pozostawania w ubezpieczeniu z tytułu umowy o pracę w chwili zgłoszenia wniosku o emeryturę nauczycielską, zapoczątkowane od dnia 2 grudnia 2015 r.

Na prawidłowość takiej oceny wskazuje powołane przez Sąd Okręgowy orzecznictwo Sądu Najwyższego i Sądów Apelacyjnych odnoszące się do kwestii braku wpływu na nabycie prawa do emerytury nauczycielskiej z art.88 ust.1 Karty Nauczyciela faktu pozostawania w innym zatrudnieniu po rozwiązaniu stosunku pracy przez nauczyciela na swój wniosek.

Sąd Apelacyjny w pełni podziela poglądy wskazane w tych judykatach. Dodatkowo wskazać należy, że Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 16 czerwca 2009 r. sygn. I UK 5/09 (LEX nr 518058), stwierdził, że prawo do emerytury na podstawie art. 88 ust. 1 ustawy z 1982 r. - Karta Nauczyciela, nauczyciel nabywa po rozwiązaniu stosunku pracy, jeżeli do tego momentu posiadał wystarczający szczególny staż nauczycielski oraz dalszy ogólny. Prawo do emerytury powstaje po spełnieniu wszystkich warunków (art. 88 ust. 1 KN w związku z art. 100 ustawy z 1998r. o emeryturach i rentach z FUS i art. 86 KN). Warunek, aby zainteresowany nie pozostawał w zatrudnieniu, a tym bardziej jako nauczyciel, nie ma prawnego uzasadnienia, gdyż nie ma dla niego normy w przepisie art. 88 ust. 1.

Sąd Najwyższy powołał się także na swoje wcześniejsze orzecznictwo, wskazując, że prawo do emerytury na podstawie art. 88 ust. 1 KN powstaje, gdy warunki dotyczące okresów zatrudnienia i pracy w szczególnym charakterze zostają spełnione do dnia ustania stosunku pracy nauczyciela (wyrok z 20 listopada 2001r., II UKN 626/00, OSNP 2003 nr 16, poz. 390). Przepis art. 88 ust. 1 KN daje przywilej przejścia na emeryturę bez względu na wiek tym nauczycielom, którzy mają dłuższy niż wymagany przepisami ogólnymi okres zatrudnienia (30 lat dla kobiet zamiast wymaganych 20) i dłuższy okres pracy w szczególnym charakterze (20 lat zamiast wymaganych 15). Jednakże z tego przywileju może korzystać tylko nauczyciel, czyli warunki dotyczące posiadania wymaganych okresów muszą być spełnione do daty, do której osoba zainteresowana miała status nauczyciela w rozumieniu art. 1 KN. To ostatecznie stanowisko należy uznać za właściwe. Znajduje potwierdzenie w przeważającym aktualnie orzecznictwie. W wyroku z 11 marca 2009r. (I UK 299/08) przyjęto, że pozostawanie w innym zatrudnieniu po rozwiązaniu nauczycielskiego zatrudnienia czy posiadanie innej podstawy ubezpieczenia nie stanowi przeszkody w nabyciu emerytury nauczycielskiej na podstawie art. 88 KN (wyrok z 17 kwietnia 2009 r., I UK 299/08). Podobna ocena wynika z wyroku z 11 marca 2009 r. (II UK 239/08). Jeszcze bardziej stanowcze stanowisko wyraził Sąd Najwyższy w wyroku z 24 marca 2009 r. (I UK 269/08) przyjmując, że warunkiem nabycia prawa do emerytury na podstawie art. 88 KN jest rozwiązanie stosunku pracy nauczycielskiej i spełnianie w dniu rozwiązania stosunku pracy

warunków dotyczących stażu pracy, natomiast obojętne jest to, czy następnie ubezpieczony (nauczyciel) pozostawał bez pracy, czy podjął pracę (i w jakim charakterze) oraz jaki był jego status pracowniczy w dniu złożenia wniosku o emeryturę nauczycielską.

Sąd Apelacyjny w pełni aprobuje wskazaną powyżej argumentację Sądu Najwyższego i uznaje, że wykładnia językowa art. 88 ust. 1 K.N., nie wskazuje, aby wolą ustawodawcy było to, że jedynie czynni zawodowo nauczyciele, którzy osiągnęli wymagany staż pracy i zadeklarowali chęć przejścia na emeryturę z jednoczesnym wnioskiem o rozwiązanie stosunku pracy lub gdy ten stosunek pracy uległ rozwiązaniu z przyczyn leżących po stronie zatrudniającej ich placówki oświatowej, mogli skutecznie ubiegać się o świadczenie z art. 88 Karty Nauczyciela.

Wnioskodawczyni spełniła warunki do nabycia prawa do emerytury według kryteriów wyrażonych przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 20 listopada 2001 r. (sygn. akt II UKN 626/00 - OSNP 2003 nr 16, poz. 390), gdyż określone w art. 88 Karty Nauczyciela warunki dotyczące okresów zatrudnienia i pracy w szczególnym charakterze spełniła do dnia ustania stosunku pracy nauczyciela (30 listopada 2015 r.). Przyjęcie od pracodawcy oferty dalszego zatrudnienia w oświacie, nie stanowi przeszkody w nabyciu emerytury nauczycielskiej na podstawie art. 88 K.N. Nie można wymagać od wnioskodawczyni biernego oczekiwania na zakończenie postępowania przed ZUS i niepodejmowania przez nich pracowniczego zatrudnienia.

Sąd Okręgowy prawidłowo też wyłożył i zastosował prawo materialne w zakresie rozstrzygnięcia zawartego w punkcie 2 skarżonego wyroku. Wadliwość decyzji była, bowiem skutkiem nieprawidłowej interpretacji i zastosowania przez organ prawa, co w świetle art. 118 ust. 1a ustawy emerytalnej nie zwalnia pozwanego od odpowiedzialności za niewydanie w terminie prawidłowej decyzji.

Mając powyższe okoliczności na uwadze Sąd Apelacyjny uznał, że zaskarżony wyrok jest więc prawidłowy i zgodny z prawem, a apelacja jako bezzasadna podlega oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

SSA Iwona Krzeczowska – Lasoń SSA Jerzy Andrzejewski SSA Maria Sałańska – Szumakowicz